

об'єктів і систем, а також на основі конструкторсько-технологічних знань, умінь і навичок може раціоналізувати старі або/і винаходити нові технічні об'єкти і технологічні методи. Вже є ряд психологічних доробок, присвячених зв'язку технічного мислення з властивостями особистості: наявністю технічних інтересів, обумовленості даного виду мислення віковими, гендерними особливостями.

Факторами розвитку технічного мислення є: лабільність, гнучкість і швидкість. Аналіз професіограми фахівців інженерних спеціальностей показав, що професійно важливими якостями для інженерів-конструкторів є: технічний склад розуму; розвинене просторове мислення і увага; високий рівень розподілу, концентрації і переключення уваги; пластичність мислення, просторова увага, а також організаційні здібності та вміння брати на себе відповідальність при прийнятті рішень.

На нашу думку, технічне мислення можна пов'язати з когнітивним стилем професіонала. Технічне мислення передбачає наявність полenezалежного когнітивного стилю у спеціаліста. Адже, для успішного виконання діяльності у інженера мають переважати когнітивно-переструктуровальні процеси мислення. Полenezалежність свідчить про більшу інтелектуальну компетентність особистості, ніж соціальну, адже люди даних професій менше потребують соціальних навичок.

Зараз існує необхідність дослідження інженерного мислення. Нами планується дослідження, де теоретично і практично будуть висвітлені специфіка мисленнєвих процесів інженерів-авіа конструкторів, в порівнянні з спеціалістами – гуманітаріями. Згідно з планом дослідження передбачається використання таких методик: тест включених фігур Готшалда, тест структури інтелекту Амтхауера, тест «Анаграми».

Теоретична та емпірична розробка цієї проблеми є перспективною і орієнтована на рішення прикладних задач профорієнтації, професійного відбору.

*Науковий керівник: Власова-Чмерук О.М.,
викладач*

УДК 159.923:141.21-057.87 (043.2)

Хаустова В.С.

Національний авіаційний університет, Київ

ЗВ'ЯЗОК ОПТИМІЗМУ І ВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Переживання людиною різних життєвих ситуацій залежить від способу її ставлення до ситуації та суб'єктивної оцінки подій. Хоча переваги оптимістичного мислення очевидні, оптимізм став предметом наукового

інтересу не так давно. Оптимізм і песимізм є важливими психологічними конструктами, тісно пов'язаними з такими поняттями як мотивація досягнення, наполегливість, стресостійкість, життєстійкість, особистісний потенціал. Спроби зрозуміти сенс і зміст позитивного мислення та оптимізму знаходимо в працях Д. Джампольскі, М. М. Селігмана, К. Муздибаєва, О. Сичьова та ін.

Складається враження, що оптимісти дуже впевнені в собі, тому з'являється питання, чи є оптимізм наслідком впевненості в собі. Впевненість – психічний стан людини, при якому вона вважає деякі відомості істиною. Впевненість є психологічною характеристикою віри і переконань людини. Впевненість може бути як результатом власного досвіду особистості, так і результатом впливу ззовні. Впевненість у собі це комплексна характеристика, що складається із соціальної сміливості, загальної впевненості у собі, і ініціативності у соціальних контактах. Загальна впевненість у собі являє собою позитивну оцінку власних навичок і здібностей і дуже близька за змістом концепту загальної самоефективності Альберта Бандури. Соціальна сміливість це відсутність соціальних страхів, проявляється у легкості налагодження контактів і емоційному задоволенні від перебування в контакті. Ініціатива в контактах полягає в готовності до такого роду контактів.

Оптимізм – це властивість особистості, яка відображає пропорційний розвиток всіх психічних процесів і характеризує позитивну систему поглядів людини на світ, на поточні і очікувані події тощо. Таким чином, оптимізм забезпечує людині життєрадісність, віру як у власні сили і можливості, так і у сили і можливості інших людей.

Емпіричне дослідження було організоване з використанням таких психодіагностичних методик: 1) тест упевненості у собі В. Ромека; 2) тест на оптимізм Ч. Шейера и М. Карвера LOT (Life orientation test), адаптація О. Сичьова [1]

Вибірка становила 30 студентів з курсу Національного авіаційного університету. За результатами діагностики можна говорити, що студенти переважно впевнені у собі (50% продемонстрували середній рівень впевненості, 43% високий рівень і лише 7% можна охарактеризувати як невпевнених у собі) Також більшість студентів є оптимістами за методикою діагностики оптимізму. Серед оптимістів взагалі не має невпевнених у собі людей за даними методиками.

На основі статистичної обробки даних можна стверджувати, що існує значимий кореляційний зв'язок на рівні значимості $p \leq 0,001$ між впевненістю у собі та оптимізмом. Це означає, що якщо у людини більше оптимістичне бачення світу, то вона є більше впевнена у собі.

Список літератури

1. Сычев О.А. Психология оптимизма [Текст]: учебно-методическое пособие к спецкурсу / О.А. Сычев; Бийский пед. гос. ун-т им. В. М. Шукшина. – Бийск: БПГУ им. В. М. Шукшина, 2008. – 69 с.

*Науковий керівник: Власова-Чмерук О.М.,
викладач*

УДК 159.925-053.6 (043.2)

Холодова М.Г.

Національний авіаційний університет, Київ

ДО ПИТАННЯ РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ

Підлітковий вік – це період, коли провідною діяльністю стає міжособистісне спілкування. Для того, щоб ефективно реалізувати всі складові спілкування, потрібно, щоб був на достатньому рівні розвинений емоційний інтелект – здатність людини усвідомлювати, виражати, контролювати свої емоції і сприймати емоції партнера по спілкуванню. Формування емоційного інтелекту починається ще в дошкільному віці, а саме в підлітковому віці ця інтегральна здатність набуває особливого значення [1].

Існують різні підходи, як сприяти формуванню (розвитку) емоційного інтелекту та здібностей, які входять до його складу. До основних підходів належать: психологічний тренінг у рамках моделі здібностей (Дж.Мейер, П.Селовей, Д.Карузо), навчальна комп'ютерна програма МЕЕТ (П.Екман) [2], дистанційні заняття з розвитку емоційного інтелекту засобами інтернет-тренажеру (К.С. Іванова) [2].

Емоційний інтелект можна і необхідно розвивати. Виходячи з основних структурних компонентів конструкту «емоційний інтелект», припускаємо, що програма може складатися з тематичних блоків, спрямованих на розвиток наступних здібностей: 1) розпізнавання та вираження емоцій, 2) розуміння своїх емоцій та емоцій партнера по спілкуванню, 3) управління емоціями 4) використання емоцій при вирішенні інтелектуальних задач. Згідно з А. Панкратовою, вправи тренінгу мають бути спрямовані на усвідомлення чотирьох кроків емоційно-інтелектуального поведінки і розвиток здібностей, необхідних для проходження кожного етапу. Основою для вправ є випадки з життя учасників, що дозволяє кожному учаснику зрозуміти свої помилки і вибудувати правильний алгоритм дії. Велика увага приділяється післятренінговим заходам, мета яких допомогти використовувати отримані навички в реальному житті [3].